

Željka Cvijanović, ministrica za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS, intrvju

POSTIĆI REALNA I ODRŽIVA RJEŠENJA

Razgovarala: Branislava Memon

Strukturalni dijalog o pravosuđu u Bosni i Hercegovni (BiH), koji je nedavno u Banjalucu otvorio evropski komesar za proširenje Štefan File (Stefan Füle), je proces koji bi trebalo da rezultira realnim i održivim rješenjem u ovoj sferi veoma važnoj za evropski put BiH, ali i za postojanje same BiH, istakla je ministrica za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Republike Srpske (RS) Željka Cvijanović u intrvjuu za Agenciju ONASA.

ONASA: U Banjaluci je dvodnevnom sesijom započet strukturalni dijalog o reformi pravosuđa u BiH. Da li su i u kojoj mjeri polazne pozicije strana učesnica u dijalogu međusobno bliske ili suprostavljene, te šta su naredni koraci?

Ž.CVIJANOVIĆ: Svi učesnici su svjesni mogućnosti koje pruža strukturalni dijalog. U pitanju je mehanizam i format koji omogućava da se sagledaju nedostaci u pravosudnom sektoru, i kako je to naglasio i sam komesar File, u okviru kojeg će se olakšati revizija zakonodavstva i funkcionisanja pravosudnih institucija.

Druga važna stvar u vezi sa početkom ovog dijaloga jeste činjenica da se sada može sasvim otvoreno razgovarati o stvarima koje su ranije spadale u gotovo zabranjene teme. Evropska unija (EU), na primjer, daje podršku postojanju Suda i Tužilaštva BiH, ali istovremeno iskazuje i potpunu otvorenost za razgovar o njihovom funkcionisanju i za traženje rješenja koja će to funkcionisanje uvesti u normalne okvire.

Kad je riječ o pojedinačnim pitanjima koja su na dnevnom redu strukturalnog dijaloga o pravosuđu, tu postoje različita viđenja Federacije BiH, RS, ili nivoa BiH, ali ovaj dijalog predstavlja proces putem kojeg bi trebalo da se dođe do realnih i održivih rješenja u sferi koja je veoma važna za evropski put BiH, ali i za postojanje same BiH.

ONASA: Šta su za RS prioritetni zahtjevi i ciljevi u ovom procesu?

Ž.CVIJANOVIĆ: Priortiet je poštovanje dejtonske ustavne strukture. Zatim, postizanje evropskih standarda u funkcionisanju institucija, kao i usklađenost sa regulativom EU u pitanjima koja su regulisana evropskim zakonodavstvom. To su ključni parametri.

Kad je riječ o pravosudnom sektoru, treba znati da nema jedinstvenog modela u okviru EU, a sve što nije čvrsto propisano zakonodavstvom EU, prepušteno je državama članicama da uređuju svojim nacionalnim zakonodavstvom. Unija se ne bavi institucionalnom organizacijom ili unutrašnjom

raspodjelom nadležnosti, a ono što je iz perspektive EU bitno jeste da institucije postignu i da u svom radu primjenjuju određene standarde.

Kao što je poznato, predstavnici RS već su identifikovali problematična pitanja koja se odnose na retoraktivnu primjenu zakona, apelacionu sudsku ulogu, selektivan pristup u procesuiranju ratnih zločina i intervenisanje pravosudnih institucija BiH u entitetsko pravosuđe.

ONASA: Postoji li rizik da dijalog bude neuspješan, kao npr. više prethodnih dogovora o ustavnim promjenama?

Ž.CVIJANOVIĆ: Ovaj dijalog se ni na koji način ne može upoređivati sa dosadašnjim međunarodnim inicijativama za promjenu Ustava BiH. Ovdje se radi o uspostavljanju prakse da se kroz institucionalizovani razgovor između ugovornih strana EU i BiH, koje su potpisnice Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a time i jedine relevantne da se ovim pitanjima bave, identifikuju i otklone nedostaci u oblasti pravosuđa. Važnost procesa ogleda se i u činjenici da je u njega uložen ogroman politički autoritet EU i angažman njenih najviših funkcionera, nakon što su institucije RS svojim aktima reagovala na devijacije u načinu uspostavljanja i funkcionisanja pravosudnih institucija BiH i na prakse koje one primjenjuju.

Treba primijetiti i da je ovo prvi proces koji nije opterećen prisustvom OHR-a, čime su šanse za uspjeh neuporedivo veće. Treba takođe primijetiti da je ovo najveći i proceduralni i suštinski iskorak koji je EU do sada napravila u BiH, jer je prvi put jasno locirala sagovornike i time ojačala i svoju poziciju i poziciju domaćih aktera u tom procesu.

ONASA: Da li se otvaranjem ovog dijaloga ubrzava evropski put BiH, koji je prema nekim ocjenama čak i ugrožen, posebno zbog nefunkcionisanja vlasti na državnom nivou i nepostizanja političke saglasnosti o nekim bitnim pitanjima?

Ž.CVIJANOVIĆ: Pristup koji je uveden ovim dijalogom mogao bi da bude podsticajan za evropski put BiH. Po prvi put se jasno vidi ko su suvlasnici procesa. Ako se prisjetimo da je ne tako davno izostala reakcija EU na odluke visokog predstavnika koje su bile suprotne evropskim direktivama i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, a da se sada EU nastoji pozicionirati kao stvarni lider procesa u kojem, sasvim prirodno, nema mjesta za OHR, onda je jasno da se polako stvaraju pretpostavke za ubrzanje i normalizaciju evropskog puta BiH.

A taj proces je najviše ugrožen stalnim nastojanjima da se on potčini pojedinim političkim platformama za centralizaciju BiH i nedostatkom političke volje da se definišu i provedu rješenja koja odgovaraju realnosti.

ONASA: Kad govorimo o evropskim integracijama, ispunjavanje kojih uslova je u nadležnosti entiteta, te da li je i u kojoj mjeri RS to već odradila ?

Ž.CVIJANOVIĆ: Proces pridruživanja EU podrazumijeva višegodišnje prilagođavanje svih sektora društva kako bi se postigla kompatibilnost sa

sistemom EU u koji treba da se to društvo uključi. To podrazumijeva da usklađujete svoje zakonodavstvo sa pravnim naslijeđem EU i uvodite prakse u skladu s novim zakonskim rješenjima. S obzirom na distribuciju nadležnosti u BiH, svaki nivo vlasti ima svoje zadatke, jer članstvo u EU podrazumijeva sposobnost države članice da provodi politike i prakse i ispunjava ciljeve i obaveze koje proističu iz članstva. Vlada RS već nekoliko godina vrši postepeno usklađivanje entitetskog zakonodavstva sa regulativnom EU. Ovu proceduru je do sada prošlo preko 350 nacрта i prijedloga zakona, kao i određeni broj podzakonskih akata.

ONASA: Budući da je u resoru Vašeg ministarstva i regionalna saradnja, nezabilazno je pitanje i da li će se hapšenje Ratka Mladića odraziti na odnose među zemljama u regionu?

Ž.CVIJANOVIĆ: Hapšenje generala Mladića, kao i druga hapšenja optuženih za ratne zločine, treba posmatrati u kontekstu ispunjavanja međunarodnih obaveza država u regionu. Izgradnja povjerenja u regionalnom i unutardržavnom smislu bi trebalo da bude cilj koji se nastoji postići. Ali, sve dok postoji selektivan pristup prema optuženima i dok pojedini zločini ostanu izvan zahvata pravde, kao što je to slučaj sa oficirima tzv. Armije BiH ili donosiocima političkih odluka, taj cilj neće biti ostvariv. Nezadovoljstvo koje proističe iz takvog pristupa sigurno će trajno determinisati i naše unutrašnje odnose.

ONASA: Vaš resor su i ekonomski odnosi, pa recite ko su za RS trenutno najinteresniji ekonomski partneri i potencijalni investitori, jer očigledan je sve veći angažman Rusije, a vjerovatno uskoro i Kine?

Ž.CVIJANOVIĆ: Otvoreni smo za ekonomsku saradnju sa svima i svi potencijalni investitori su dobrodošli. Nastojimo da unaprijedimo poslovnu klimu i poboljšamo privredno zakonodavstvo kako bi stvorili bolji ambijent za privlačenje, prihvatanje i zadržavanje investicija. Već je proveden jedan veliki set mjera na uklanjanju poslovnih barijera, a u toku je i još jedan veliki projekat koji Vlada RS realizuje u saradnji sa Privrednom komorom RS.

Svjesni smo činjenice da je, kao što to pokazuju svi relevantni međunarodni dokumenti koji prate investicione tokove, broj stranih investicija prepolovljen u svijetu, pa ni mi nismo pošteđeni posljedica globalne ekonomske krize. Dobro je da postoji interes i Rusije i Kine i država članica EU za ovaj prostor, kao što bi bilo dobro i da SAD ovdje iskažu veći stepen privredno-poslovnog i trgovinskog interesa, zaključila je ministrica za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS Željka Cvijanović u intrvjuu za Agenciju ONASA.(kraj)BM